

נו: תורה אור

הניזקין פרק חמישי גיטין

מסורת הש"ס

1. ונפק סבבי העיר בקרדו והלכנו בארד יפול: יעשרו לו
2. הנה ארדו טעט ומללו טקרו רבא והקביתו ונש אלו כי מי הוא זה קרב את לבו לנשט אלו נאם ה' ירמיהו ל כא
3. אעקרה וא ארצה את הקרן הטובה אשר בעיר הירדן והי נחטוב יתה והלכנו: דברים ג כ
4. מפר איתו כדים וקמסו יחולל משיב זקמים אחר דעתם ישלבו יעשרו מי כה
5. אגור עינים ישתחלב שמועה טובה הרשן עצה פשיל טול
6. לב שטח יטב ונה הרה נבאה חכש גרם: מילי ז כב
7. ואמר אי אלתמו צור
8. אשגא צורין כקרב מוצרך שמו אותם אחרת: תהלים עז ד
9. ה' אלהי בקאות מי כמוך חסין יה ואמנותן קיבוץ: תהלים פט ט
10. מי מבכה באלים ה' מי מבכה נאדר בקש טרא תהלת עשה פלא: שמות טו יא
11. וכן ראיתי רשעים קברים וכוו ומקום קרש והלכו וישתבחו בעיר אשר פן עש גם זה קלה ח' י
12. הו צריה לראש אקיה שלו כי ה' דונה על רב פשטיה עלליה תלבו שכי למי צר: איכה א א

אי לאו דמלכא את לא מיפסרא ירושלים בידך. אע"ג דלמתי לא מימסרא כדו עד שנה טיטוס מ"מ מין דכבר לר עליה שלש שנים והוא כפנה הו כאלו כבר נמסרה: **ונעשה** גם והיה דם בו. להודיע דקשה לפני המקום מוכנן בית המקדש: **וניקב** בפתחו ד' שנים. לא נעשה טרפה נקב דלרן מוטמו נכנס ולא יקב הקרום ועד דיש מילוק מין טריפות דלדס לנהמה כדפרישית נפרק קמא דערובין (ק"ג א):

איברא מלכא את דאי לאו מלכא את לא מימסרא ירושלים בידך דכתיב יהוה לבנון בארד יפול ואין ארד אלא מלך דכתיב והיה ארדו ממנו וגו' ואין לבנון אלא ביהמ"ק שנאמר והר הטוב הזה והלבנון ודקאמרת אי מלכא אנא אמאי לא קאתית לגבאי עד האידנא בריוני דאית בן לא שבקינן אמר ליה אילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה לא היו שוכרין את החבית בשביל דרקון אישתיק קרי עליה רב יוסף ואיתימא רבי עקיבא ימשיב חכמים אחר ודעתם יסכל איבעי ליה למימר ליה שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקמלינן ליה וחביתא שבקינן לה אדחכי אתי פריסתקא עליה מרומי אמר ליה קיסר ואמרי הגהו חשיבי דרומי לאותיבך ברישא הוה סיים חד מסאני בעא למסימא לאחרינא לא עייל בעא למשלפא לאידך לא נפק אמר מאי האי אמר ליה לא הצטער שמועה טובה אתיא לך דכתיב שמועה טובה תדשן עצם אלא מאי תקנתיה ליתי איניש דלא מיתבא דעתך מיניה ולחליף קמך דכתיב ורוח נכאה תיבש גרם עבד הכי עייל אמר ליה ומאחר דחכמתו כולי האי עד האידנא אמאי לא אתיתו לגבאי אמר ליה ולא אמרי לך אמר ליה אנא נמי אמרי לך אמר ליה מיל אוילנא ואיניש אחרינא משרדנא אלא בעי מינאי מדי דאתן לך אמר ליה תן לי יבנה וחכמיה ושושילתא דרבן גמליאל ואסוותא דמסין ליה לרבי צדוק קרי עליה רב יוסף ואיתימא רבי עקיבא ימשיב חכמים אחר ודעתם יסכל איבעי ליה למימר ליה לשבקינהו הדא זימנא והוא סבר דלמא כולי האי לא עביד והצלה פורתא נמי לא הו אסוותא דמסין ליה לרבי צדוק מאי היא יומא קמא אשקויה מיא דפארי למחר מיא דסיפוקא למחר מיא דקמחא עד דרווח מייעה פורתא אול שרדיה לטיטוס הרשע ואמר אי אלהימו צור חסין בו זה טיטוס הרשע שחירף וגידף כלפי מעלה מה עשה תפש זונה בידו ונכנס לבית הקדש והציע ספר תורה ועבר עליה בעירה ונמל סוף גידד את הפרוכת ונעשה גם והיה דם מבצין ויוצא וכסבור הרג את עצמו שנאמר שאגו צורריך כקרב מועדיך שמו אותותם אותות אנם חנן אומר מי כמוך חסין יה מי כמוך חסין וקשה שאתה שומע ניאוצו וגידופו של אותו רשע ושוחק דבי רבי ישמעאל חנא ימי כמוך באלים ה' מי כמוכה באלמים מה עשה נמל את הפרוכת ועשאו כמין גרוגתני והביא כל כלים שבמקדש והניחן בהן והושיבן כספניה לילך להשתבח בעירו שנאמר ויבכין ראיתי רשעים קבורים ובאו וממקום קרוש יתלכו וישתבחו בעיר אשר כן עשו אל תיקרי קבורים אלא קבוצים אל תיקרי וישתבחו אלא וישתבחו איכא דאמרי קבורים ממש דאפילו מילי דממטרין אינלייא להון עמד עליו נחשול שבים לטובעו אמר כמדומה אני שאלהיהם של אלו אין גבורתו אלא במים בא פרעה טבעו במים בא סיסרא טבעו במים אף הוא עומד עלי לטובעני במים אם גבור הוא יעלה ליבשה ועשה כמי מלחמה יצתה בת קול ואמרה לו רשע בן רשע בן בנו של עשו הרשע בריה קלה יש לי בעולמי ויתוש שמה אמאי קרי לה בריה קלה דמעלנא אית לה ומפקנא לית לה עלה ליבשה ותעשה עמה מלחמה עלה ליבשה בא יתוש ונכנס בחוטמו ונקר במוחו שבע שנים יומא חד הוה קא חליף אבבא דבי נפחא שמע קל ארזפתא אישתיק אמר איכא תקנתא כל יומא מייתו נפחא ומחו קמיה לנכרי יהיב ליה ארבע זוזי לישראל אמר ליה מיסתניך דקא חזית בסנאך עד תלתין יומין עבד הכי מכאן ואילך כיון דדש דש תניא אמר רבי פנחס בן ערובא אני הייתי בין גדולי רומי וכשמת פצעו את מוחו ומצאו בו כצפור דרור משקל שני סלעים במתנתא תנא ככגול בן שנה משקל שני ליטרין אמר אבוי נקטינן פיו של נחושת וצפורינו של ברזל כי הוה קא מיית אמר להו ליקליהו להווא גברא ולברדי לקיטמיה אשב ימי דלא לשכחיה אלהא דיהודאי ולוקמיה בדינא ואי אונקלוס בר קלוניקוס בר אחתיה דטיטוס הוה בעי לאגיורי אול אסקיה לטיטוס ככגנידא אמר ליה מאן חשיב בהווא עלמא אמר ליה ישראל מהו לאידבוקי בהו אמר ליה מילייהו נפישין ולא מצית לקיומיהו זיל איגרי בהו בהווא עלמא והוית רישא דכתיב והיו צדיה לראש וגו' כל המיצר לישראל נעשה ראש אמר ליה דיניה דהווא גברא במאי א"ל במאי

איברא מלכא את. מלך אתה עמד להיות: וביה ארדו ממנו ומוטלו מקרבו יל. אלמא ארדו הוא מושל: לבנון זה בית המקדש. שמלינן עונותיהן של ישראל: כרוך עליה. דכוק ולהוט אחריה: אין שוכרין את הפנים. כדי שילך לו הדרקון. כך היה לכם להשחית מומת העיר ולשורפה כגש כדי להשליך אותן כריון ממוכה: ומסיפא שנקינן לה. כך היינו מנפים אולי נוכל להס ולהזליאס ממנה וזהו העיר קיימת ושלם עמך: פריסתקא. שלח: לא נפיק. שנמדשו אנריו משמחת השמועה: ורוח נכאה סיבש גרם. וכאשר מלכה רוחך מחמת השונא מיבש העלם שלך: טן לי יבנה. שלא תמריננה ולא מהרוב חכמיה: ושויילתא דרבן גמליאל. משפחת הנשיא שלא מהרגם שלא מלכה שלטנות בית דוד: ואסוותא. רופאים מן לי מאנשיך שרפאו את רבי צדוק שלא היה יכול לגלוע אולל לפי שמתקצרו מעיו בתענוטיו: והוא סבר. רכן יותק ככר: כולי האי. דלשנק לירושלים לא עביד ליה ואשתמחא דלפי הגלה פורתא לא עבדי הלכך צעיקא מיניה הא דמיהו הגלה פורתא: מיא דפארי. מים ששורזו בהם סובין: מיא דסיפוקא. סובין גסין וקמת מעורב בהן: שאגו צורריך כקרב מועדיך. כבית שאמה ממועדו בו: שמו אסוותא אסוותא. אמרו שסימנניהון סימן. דס זה של מי הוא אם לא שפרגו את עצמו: עצמו. כינו כלפי מעלה: חסין. מתאפק: כמין גרוגתני. סל גדול ששופים בו יין מנת לבור וקורין קולדוי"ר: וישכמו צעיר אשר כן עשו. הגבורה האמת שאמת רואין: מיני דמישמין. טמון ממונס של ישראל: נחשול. רות טעניה: סיפרא. נמל קישון גרפס: מעלנא. פה להכניס מאכל: מפקנא. מולא דרך בית הרעי: ארופסא. קורנס: אישטיק. אומו יתוש מלנקר מפני קול הקורנס: כיון דדש דש. משהרגיל הימוש ולמד כקול הקורנס הכיר בו ולא הניח יקורו: לפור דבור. רודיליא: כגנידא. אוב: במאי

הנהרות הגרא
[א] נב אונקלוס ברי אונקלוס
בר אחיהו דלמרייטוס הוה
סי כ"ג:

לעזר רש"י
קולדוי"ר (קולדוי"ר)
ספנות רודיליא
וארודיליא טעניה.

מוסף רש"י
כיון דדש דש. לטון
מרגל ומיניה כדו.